

Ny rapport från SNS:

Sammanlagningar inte enda lösningen på småkommunernas problem

Den tilltagande urbaniseringen skapar stora utmaningar för avfolkningskommunerna. Men det är inte självklart att kommunsammanslagningar är den enda lösningen på problemet. I stället krävs tydligt kommunicerade strategier som ger medborgarna insikt i de vägval som görs för att anpassa välfärdens organisation och verksamhet. Det är några av slutsatserna i ett nytt nummer av skriftserien SNS Analys: Strategier för att möta småkommunernas utmaningar.

I dag har en av fyra svenska kommuner färre än 10 000 invånare. Nästan en tredjedel av kommunerna har en stadigt minskande befolkning. Minskade skatteintäkter och problem med att rekrytera arbetskraft innebär att många små kommuner har svårt att uppfylla sina välfärdsåtaganden.

Nu höjs allt fler röster för att Sverige behöver färre och större kommuner. Författarna granskar de förslag som framförts från olika håll och konstaterar att sammanslagningar av kommuner inte är någon universallösning.

- I glesbygden är det svårt att se hur sammanslagningar skulle kunna leda till avgörande effektivitetsvinster. Grundproblemet är långa avstånd och därför är det inte säkert att stordriftsfördelar skulle uppstå. Kommunsammanslagningar kan dessutom föra med sig demokratiproblem, särskilt när de tvingas fram uppifrån, säger Gissur Erlingsson.

Författarna föreslår en alternativ strategi för att hantera småkommunernas utmaningar – en aktiv och medveten anpassningspolitik. Den innebär tydligt formulerade strategier som beskriver de åtgärder och prioriteringar som krävs för att anpassa kommunens verksamhet och organisation till minskande befolkningstal och ändrade ekonomiska förutsättningar.

- Småkommunernas medborgare har rätt till tydlig och begriplig information om anpassningspolitiken. Det kan gälla allt från nedläggning av byskolor till samverkan med andra kommuner. Då minskar vi problemen med otydliga förväntningar och medborgarna får möjlighet att utkräva ansvar från politikerna, säger Josefina Sysner.

Författare

Gissur Erlingsson, docent i statsvetenskap och universitetslektor vid Centrum för kommunstrategiska studier, Linköpings universitet

Josefina Sysner, docent i kulturgeografi och föreståndare vid Centrum för kommunstrategiska studier, Linköpings universitet

Jörgen Ödalen, fil.dr i statsvetenskap och universitetslektor vid Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling, Linköpings universitet

Kontakt

Gissur Erlingsson, gissur.erlingsson@liu.se eller 011-36 34 49

Josefina Sysner, josefina.sysner@liu.se eller 011-36 32 45

Jörgen Ödalen, jorgen.odalen@liu.se eller 013-28 46 29

Recensionsexemplar och övriga pressfrågor: Kontakta **Caroline Raxell**, pressansvarig SNS, caroline.raxell@sns.se eller 070-382 20 95.

SNS är en oberoende ideell förening som sedan 1948 bidragit till att ledande beslutsfattare kan fatta välgrundade beslut baserade på vetenskap och saklig analys. Verksamheten består av forskning, möten och utbildning om viktiga samhällsfrågor. 250 ledande företag, myndigheter och organisationer är medlemmar i SNS. Organisationen har verksamhet i Stockholm och på ett tiotal orter i Sverige och internationellt. För analys, slutsatser och förslag i SNS forskningsrapporter svarar helt och hållet rapportens författare. SNS som organisation tar inte ställning till dessa.